

פרשת שמיני תשפ"א
בושה של אהרן

ויקרא פרק ט

(ו) ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יקוק תעשו וירא אליכם כבוד יקוק: (ז) ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יקוק: (ח) ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו:

רש"י

(ז) **קרב אל המזבח** - שהיה אהרן בוש וירא לגשת. אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת: **את חטאתך** - עגל בן בקר: **ואת עלתך** - איל: **קרבן העם** - שער עזים ועגל וכבש. כל מקום שנאמר עגל, בן שנה הוא, ומכאן אתה למד:

רמב"ן

(ז-ח) **וטעם קרב אל המזבח, ויקרב אהרן אל המזבח וישחט** - על דעתי בדרך הפשט, יאמר קרב אל צפון המזבח ועשה שם החטאת והעולה, כי הם שחיתתו בצפון, ואמר משה כן בדרך קצרה שכבר ידע אהרן זה: אבל בת"כ (שמיני מלואים ח) נתעוררו רבותינו בזה, ומשלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שנשא אשה והיתה מתביישת מלפניו, נכנסה אצלה אחותה, אמרה לה, אחותי למה נכנסת לדבר זה לא שתשמי את המלך, הגיסי דעתך ובואי שמי את המלך. כך אמר לו משה לאהרן, אהרן אחי למה נבחרת להיות כהן גדול לא שתשרת לפני המקום, הגס דעתך ובוא ועבוד עבודתך. ויש אומרים, היה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתירא ממנו, נכנס משה אצלו אמר לו אהרן אחי לא תירא ממה שאתה מתירא, הגס דעתך ובא קרב אליו, לכך אמר קרב אל המזבח. ויקרב אל המזבח, בזריזות: וטעם דבר זה, כי בעבור שהיה אהרן קדוש ה' ואין בנפשו חטא זולתי מעשה העגל, היה החטא ההוא קבוע לו במחשבתו, כענין שנאמר (תהלים נא ה) וחטאתי נגדי תמיד, והיה נדמה לו כאילו צורת העגל שם מעכב בכפרותיו, ולכך אמר לו הגס דעתך, שלא יהיה שפל רוח כל כך שכבר רצה אלהים את מעשיו. ואחרים מפרשים שהיה השטן מראה לו כן, כמו שאמרו שם, אהרן אחי אף על פי שנתרצה המקום לכפר עונותיך צריך אתה ליתן לתוך פיו של שטן שמא ישטינך בביאתך למקדש וכו' בתורת כהנים (שמיני מלואים ג):

ויקרא פרק ט

(כב) וישא אהרן את ידו וידו אל העם ויברכם ויירד מעשת החטאת והעלה והשלימים: (כג) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד יקוק אל כל העם: (כד) ויצא אש מלפני יקוק ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם ויראו ויפלו על פניהם:

רש"י

(כב) **ויברכם** - ברכת כהנים יברכך, יאר, ישא: **ויירד** - מעל המזבח: (כג) **ויבא משה ואהרן וגו'** - למה נכנסו, מצאתי בפרשת מלואים בברייתא הנוספת על תורת כהנים שלנו למה נכנס משה עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטרת. או לא נכנס אלא לדבר אחר, הריני דן ירידה וביאה טעונות ברכה, מה ירידה מעין עבודה, אף ביאה מעין עבודה, הא למדת למה נכנס משה עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטרת. דבר אחר כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואמר יודע אני שכעס הקדוש ברוך הוא עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל. אמר לו למשה משה אחי כך עשית לי, שנכנסתי ונתביישתי. מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל: **ויצאו ויברכו את העם** - אמרו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו (תהלים צ ז), יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. לפי שכל שבעת ימי המלואים, שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו, כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל. לכך אמר להם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (פסוק ו), אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו: (כד) **וייראו** - כתרגומו:

בראשית פרק ב

(ט) ויצמח יקוק אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למאכל וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע:

רמב"ן

והנה בעת הזאת לא היה בין אדם ואשתו המשגל לתאוה, אבל בעת ההולדה יתחברו ויולידו, ולכן היו האיברים כלם בעיניהם כפנים והידיים ולא יתבוששו בהם. והנה אחרי אכלו מן העץ היתה בידו הבחירה, וברצונו להרע או להטיב בין לו בין לאחרים, וזו מדה אלהית מצד אחד, ורעה לאדם בהיות לו בה יצר ותאוה: ואפשר שנתכוון הכתוב לענין הזה כשאמר אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים (קהלת ז כט). "היושר" שיאחוזו דרך אחת ישרה, "והבקשה בחשבונות רבים" שיבקש לו מעשים משתנים בבחירה ממנו. וכאשר צוהו הקדוש ברוך הוא על העץ שלא יאכל ממנו לא הודיעו כי בו המדה הזאת, רק אמר לו סתם "ומפרי העץ אשר בתוך הגן", כלומר הידוע באמצעותו לא תאכל ממנו, והוא מאמר האשה אל הנחש. והכתוב שאמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו (להלן פסוק יז), הזכירו הכתוב אלינו בשמו:

בראשית פרק ב

(כד) על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד: (כה) ויהיו שניהם ערופים האדמה ואשתו ולא יתבששו:

בראשית פרק ג פסוק י

ויאמר את קלף שמעתי בגן ואירא פי עירם אנכי ואחבא: